Valmius- ja turvallisuuslautakunta 29.10.2026 § 27

Valmius- ja turvallisuuslautakunnan lausunto ehdotuksesta hyvinvointialueen investointisuunnitelmaksi vuosille 2028–2031

Valmius- ja turvallisuuslautakunta katsoo investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelman vastaavan hyvin vaateeseen pitää palvelut laadukkaina ja yhdenvertaisina koko Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Investointisuunnitelma tukee perustehtävää kaluston uudistamisella sekä toimitilojen ja paloasemaverkoston kehittämisellä. Investoinneissa tulee kuitenkin painottaa nykyistä selvemmin muuttuvia turvallisuusuhkia ja toimintavarmuutta ja siksi uusien kalusto- ja osaamistarpeiden kartoittamiseen ja hankkimiseen on kiinnitettävä järjestelmällisesti huomiota. Valmius- ja turvallisuuslautakunta kantaa huolta, että kriittiset ict-järjestelmät on varmistettu erilaisin varajärjestelmin. Länsi-Uudenmaan kannattaa aktiivisesti pilotoida uusien laitteiden, kaluston ja välineistön käyttöä käytännön toiminnassa ja pyrkiä tiivistämään yhteistyötä esimerkiksi puolustus- ja turvallisuussektorin uusia innovaatioita tuottavien yritysten kanssa. Näin voidaan kehittää alueen edelläkävijyyttä myös pienkaluston ja välineistön osalta.

Investointien ajantasaista tilannetta ja etenemistä on peilattava suhteessa pelastustoimen hyväksyttyyn palvelutasopäätökseen ja tarvittaessa tehtävä korjaustoimenpiteitä, jos havaitaan, että tehdyillä varauksilla ja resursoinneilla ei olla yltämässä päätettyyn palvelutasoon. Samalla on pidettävä huolta siitä, että investointiohjelman taso on tasapainossa suhteessa hyvinvointialueen käyttötalouden kokonaisuuteen, jotta käyttötaloudesta tehtävät poistot pysyvät järkevällä mitoitustasolla eivätkä heikennä liiallisesti peruspalvelujen kehittämisen rahoitusta.

Pelastustoimen toimintavarmuus tulee varmistaa myös laajoissa ja pitkäkestoisissa häiriötilanteissa. Yhteisen tilanne- ja johtokeskuksen toiminta ja toimintakyky tulee turvata kaikissa turvallisuustilanteissa johtamisen ja

viranomaisyhteistyön varmistamiseksi. Sopimuspalokuntien toimintakyky on keskeinen osa pelastustoimen suorituskykyä ja siksi niiden tilojen varavoiman ja jatkuvuudenhallinnan tasoa tulee arvioida säännöllisesti ja tarvittaessa vahvistaa. Investointien priorisoinnissa tulee tarkastella hinnan lisäksi vaikutuksia toimintavalmiuteen, varautumiseen, jatkuvuuteen ja kokonaisturvallisuuteen. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä investointien tulee olla ennakoivia ja riittäviä, jotta suorituskykyä vahvistetaan ennen uusien uhkien realisoitumista.

Paloasemaverkoston laajentamiseen suunnitellun mukaisesti on kiinnitettävä huomiota, jotta tavoitevasteaikoihin päästään. Lautakunta kannustaa arvioimaan uudishankkeiden yhteydessä myös yhteistyöhankkeita muiden turvallisuusviranomaisten ja vastaavien kanssa. Lisäksi on myönteistä, että paloasemien turvallisuuteen ja suojaukseen panostetaan aitausta kehittämällä. Espoon Otaniemen paloasemahanketta on kiirehdittävä, jotta hankkeen suunnittelu ja toteutus etenevät. Otaniemen paloaseman merkitys on keskeinen lähialueen merkittävän väestönkasvun ja kaupunkirakenteen tiivistymisen vuoksi. Samalla on pidettävä kiinni investointiohjelmassa olevasta paloaseman korvaushankkeesta, jotta mahdollisiin palveluverkon tai -tarpeen muutoksiin päästään vastaamaan.

Lautakunta korostaa sitä, että ympäristövahinkojen torjunnan suorituskykyä on vahvistettava pitkäjänteisesti Itämeren muuttuneen turvallisuusympäristön ja suurten ympäristövahinkojen riskin vuoksi. Öljyntorjuntakaluston uudistamisen lisäksi tarvitaan erityisosaamista ja riittävä kouluttajaresurssi kaluston käytön kouluttamiseen. Investointien yhteydessä tulee huomioida kouluttamiseen tarvittavat henkilöstöresurssit, osaamisen ylläpito sekä kaluston huolto ja ylläpito. Näin investoinneilla saavutetaan todellista suorituskyvyn kasvua eikä ainoastaan kaluston teknistä uudistumista.

Valmius- ja turvallisuuslautakunta katsoo investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelman tukevan kokonaisuudessaan hyvin strategian muutoslupausta

kriittisten palvelujen turvaamisesta kaikissa olosuhteissa. Lautakunta tuo kuitenkin esiin huolen siitä, että hyvinvointialueen muiden palvelualueiden osalta investointisuunnitelmassa ei eritellä juurikaan sitä, kuinka kokonaisturvallisuutta ja varautumista vahvistetaan osana perustoimintaa ja uusia investointeja, vaikka teeman tulisi olla läpileikkaava osa hyvinvointialueen kaikkea toimintaa.